

Rähnide seire metoodika

Loenduse läbiviimine

Rähnide seire toimub püsiseirealadel. Seirealade valimisel lähtutakse regionaalsel tasandil peamiselt vaatlejate paiknemisest. Konkreetsete alade piiritlemisel eelistatakse juhuslikke piire (UTM ruute) ja alasid, mis paiknevad tervenisti majandusmetsas või kaitsealadel. Loendusmeetodina kasutatakse varem soovitatud kaardistamist peibutamismeetodil. Peibutamiseks kasutatakse valgesealg-kirjurähni trummeldamist (kahe minuti pikkune löök), millele järgneb hallrähni laul (üks minut). Peibutamise järel registreeritakse igas punktis viie minuti jooksul rähnide vastused, mis kantakse kaardile. Peibutatakse statsionaarsetes punktides, mis paiknevad regulaarsete vahedega (400–600 meetrit) kõigis seirealal esinevates puistutes. Loendused viiakse läbi märtsis ja aprillis, sobiva ilmaga (tuulevaikne, sademeteta, õhutemperatuur mitte alla $-5\text{ }^{\circ}\text{C}$) hommikutundidel (ajavahemikul pool tundi enne päikesetõusu kuni 4 tundi peale päikesetõusu).

Loendusandmete kogumine ja säilitamine

Välitöödeks valmistatakse ette kaart, millel on alljärgnevad nõuded ning elemendid.

Peibutuspunktid. Juhul kui on tegu mitte-esmakordse loendusega. Punktid trükitakse seest läbipaistva ringikesena, mille sees on kirjutatud punkti number. Juhul kui on tegu esmakordse loendusega ning punkte pole kameraalselt valitud, kirjutatakse punkt kaardile sama moodi - number mis ümbritsetakse ringiga. Aluskaart koosneb vähemalt must-valgest põhikaardist. Loenduse kvaliteedi tõstmiseks trükitakse selle alla heledamaks tehtud (halltoonides) ortofoto. Ortofoto kasutamine põhikaardi all on soovitatavalt kohustuslik, kui alal on vahepeal toimunud suured muutused või on tegu täiesti uue alaga.

Kirjanurk, kus on kohad 1) loendaja nime; 2) loenduse kuupäeva; 3) loenduse ilmastikuolude üleskirjutamiseks. Välitöödel on piisav ja tarvilik, kui peibutuse ajal kirjutatakse loenduskaardi pöördele järgmine info: 1) punkti nr; 2) peibutuse alguse kellaaeg; 3) kontaktid rähnidega (liik, arv/sugu, tegevus, muud märkused).

Loendusel üleskirjutatud märkused kantakse kahele punktgeomeetriaga kaardikihile. Üks neist tähistab peibutuspunkte ning teine kontaktpunkte. Et andmeid oleks hiljem lihtsam andmebaasistada, kehtivad neile kahele kihile järgnevad nõuded. Peibutuspunktide kiht sisaldab vähemalt järgnevaid välju:

NR punkti number (string/character)

KUUPÄEV peibutamise kuupäev dd.mm.yyyy vormingus

KELL peibutamise alguskellaaeg hh.mm vormingus

VAATLEJA loendaja(te) nimi

Kontaktpunktide kiht sisaldab vähemalt järgnevaid välju:

NR punkti number või komaga eraldatud punktide numbrid (string/character) millest kontakt saadi

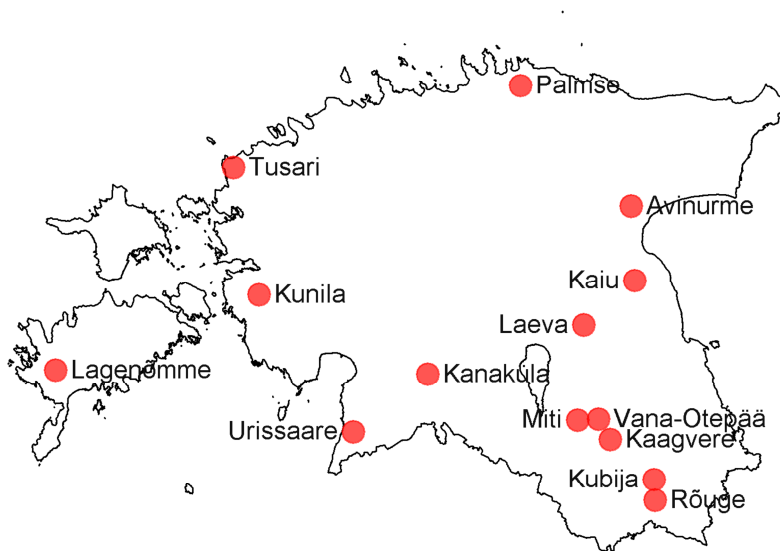
LIIK liiginime 6 kohaline lühend

SUGU tähest F või M koosnev jada (ei eraldata koma ega tühikuga), vastavalt kohatud isendite arvule

TEGEVUS tegevuskood: TR/H/HÄ/V/TO (trummeldus, häälightsus, ärev, vaadeldud, toitumas)
MÄRKUSED vaatluse kohased märkused/tähelepanekud

Oluline on märkida, et väljade nimed võiksid olla samad nagu äsja kirjeldatud. Nende järjekord tabelis ei oma tähtsust. Kui sama isendit kuuldi mitmes punktis, märgitakse see ka kontaktikihi väljale NR nii, et punktide numbrid on eraldatud vaid komaga.

Välitööde tulemuseks on kaks punktgeomeetriaga andmekihti: 1) peibutuspunktid ja 2) peibutuspunktidele vastavad kontaktipunktid.

Joonis. Rahnide seirealade paiknemine 2015. aastal.